

*A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság*

Pfv.V.21.281/2014/4.

A Kúria a Somogyi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Somogyi Péter ügyvéd) által képviselt felperesnek dr. Váradi József ügyvéd által képviselt alperes ellen biztosítási szolgáltatás iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt I.P.51.375/2013. számon megindított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. május 6. napján meghozott 57.Pf.631.141/2014/4. számú jogerős ítéletével szemben a felperes 2014. július 9. napján 21. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelme folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 80.000 (nyolcvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felperes 2013. április 11. napján előterjesztett keresetében 1.001.000 forint, ennek 2013. január 4. napjától számított késedelmi kamata, megtérítésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy tulajdonát képező gépkocsit 2012. december 7. napján ismeretlen tettes eltulajdonította a ahol előző nap állította le. Feljelentést tett, de a Budapesti Rendőr-főkapitányság VIII. kerületi Rendőrkapitánysága felfüggesztette az ismeretlen elkövetővel szembeni nyomozást. A biztosítási esemény idején az alperesnél érvényes cascobiztosítással rendelkezett, a kárt bejelentette, a szükséges dokumentumokat rendelkezésre bocsátotta, az alperes azonban a biztosítási szolgáltatást nem teljesítette, érdemben sem nyilatkozott. A szakértői vélemény ismeretében keresetét 3.256.460 forintra felemelte. A kereset jogszabályi hivatkozása a Ptk. 536. § (1) bekezdése, 548., 298. §-a, 300. § (1) és 301. § (1) bekezdése volt.

Az alperes ellenkérelmére előadta, hogy a gépkocsi valóságos tulajdonosa, így az alperes érvénytelenségi hivatkozása nem alapos. Tagadta a szerződés színlelt voltát, hogy nem akarta volna a járművet megvenni. De ha színlelt is lenne, a leplezett szerződés szerint a felperes lenne a tulajdonos.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta a cascobiztosítás létrejöttét a keresetben megjelölt járműre. A kárbejelentés után ellenőrizte az abban foglaltakat, mert a feljelentés önmagában a lopás biztosítási eseményt nem bizonyítja. Ennek során olyan aggályos körülmények merültek fel, melyek a biztosítási esemény bejelentés szerinti helyen, időben, módon és körülmények közötti valós bekövetkeztét kétségesse tették. Vitatta a kereset jogalapját. Állította, hogy biztosítási

esemény hiányában nincs kárrendezési kötelezettsége. A gépjármű tulajdonosaként a nyilvántartásban szereplő személy tanúkénti előadása alapján arra hivatkozott, hogy közte és a felperes között 2011. augusztus 10-én színlelt szerződés (Ptk. 207. § (6) bekezdés) jött létre. A vevő akarata nem irányult a gépkocsi megvásárlására, tulajdonjoga megszerzésére, az eladó akarata nem irányult a gépkocsi eladására, tulajdonjoga átruházására. A vevő nem fizetett vételárat, a gépkocsit nem vette birtokba, azzal ténylegesen nem rendelkezett, fenntartási költségeit nem viselte. a színlelt adásvételi szerződés célja az olcsóbb díjű cascobiztosítás megkötésének lehetősége volt. A semmisségre kifogásként hivatkozott. Az adásvételi szerződés semmissége kihat a vagyonszolgáltatási szerződés érvényességére. Nem tekinthető a jármű jogszerű tulajdonosának, nem minősült olyan személynek, aki érdekelt a vagyontárgy megóvásában (Ptk. 548. §). Ezért a cascobiztosítási szerződés jogszabályba ütközés okán semmis, a felperesnek nincs érvényes jogcíme a biztosítási szolgáltatás követelésére.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2013. december 5. napján meghozott I.P.51.375/2013/16. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 162.823 forint+áfa perköltséget, az államnak az adóhatóság külön felhívására 135.287 forint kereseti illetéket.

Elsőként az alperes érvénytelenségi hivatkozásával foglalkozott. Az alperes álláspontja szerint a felperes és ... között 2011. augusztus 10-én létrejött adásvételi szerződés színleltség miatt semmis (Ptk. 207. § (6) bekezdés). Az elsőfokú bíróság ezt az álláspontot osztotta. A felperes és ... között egy a Ptk. 365. § (1) bekezdése szerinti adásvételi szerződés jött létre. E szerint az eladó köteles a dolog tulajdonát a vevőre átruházni, a dolgot a vevő birtokába bocsátani, a vevő pedig köteles a vételárat megfizetni és a dolgot átvenni. E feltételek közül a dolog tulajdonának az eladóról a vevőre történő átruházása papíron ugyan megtörtént, de az egyéb feltételek nem teljesültek. A vevő nem fizetett vételárat, az eladó a dolgot nem bocsátotta a vevő birtokába, így azt a vevő át sem vehette. A jármű mindvégig a felperes használatában állt. Azt a színlelt adásvételi szerződés után sem adta át még formálisan sem a vevőnek. A jármű kizárólag azért került formálisan tulajdonába, hogy a biztosítási és egyéb költségek kedvezőbbek legyenek, a bejegyzett tulajdonosnak kisebb összegben kelljen megfizetni, mint a fiatalabb életkorú felperesnek kellett volna. Ennek tényét tanúvallomásában el is ismerte. Azt nyilatkozta, hogy 100.000 forintot adott át a felperesnek. Ezt az elsőfokú bíróság nem tekintette akként, hogy vételárrészletet fizetett meg, mert nevezett azzal indokolta a pénzösszeg átadását, hogy a felperes - ha erre szüksége lesz - a gépkocsival elvigye, és ennek legyen fedezete. A szerződés színlelése az ügyletkötő felek kétoldalú kölcsönös akarathiánya, ami azt jelenti, hogy a felek nem azt a szerződést kívánták megkötöni, amit megkötöttek. A Ptk. 207. § (6) bekezdése szerint ha a színlelt szerződés más szerződést leplez, akkor a szerződést a leplezett szerződés alapján kell megítélni. A felperes nem hivatkozott arra, hogy az adásvételi szerződés valamilyen más szerződést leplezett volna, végig a szerződés érvényességét állította. Ajándékozási szerződésről az elsőfokú bíróság szerint nem lehet szó, mivel nem volt semmilyen

adat arra, hogy az autót Németországból megvásárló felperes a javítás, részbeni átépítés finanszírozása után a saját vagyona terhére ingyenesen kívánta juttatni. Nem volt megállapítható más szerződés, amit az adásvételi szerződés leplezett volna. A semmis szerződés jogkövetkezménye a Ptk. 237. § (1) bekezdése szerint az eredeti állapot helyreállítása lenne, ami azt jelentené, hogy a járműnek a felperes a tulajdonosa, e jogkövetkezmény levonása azonban nem tartozik jelen perre. Az alperes ugyan felhívta a Ptk. 236. § (3) bekezdését, azonban az adott esetben nem megtámadási, hanem semmisségi ok áll fenn.

A Ptk. 548. §-a tartalmazza, hogy vagyonbiztosítási szerződést csak az köthet, aki a vagyontárgy megóvásában érdekelt, vagy aki a szerződést az érdekelt személy javára köti meg. Vellai Ferenc azonban nem tekinthető ilyen személynek, mert nem lett a jármű tulajdonosa, így nincs érdeke abban, hogy az alperessel vagyonbiztosítási szerződést kössön. Megköthette volna ezt a felperes mint kedvezményezett javára és érdekében, de nem ezt tette. Az elsőfokú bíróság szerint tehát a vagyonbiztosítási szerződés érvénytelen, és ebből az alperest semmilyen kötelezettség nem terheli. A biztosítási esemény bekövetkezését a felperes bizonyította, a járművet használó személy tanúvallomásában az elsőfokú bíróság nem tapasztalt olyan ellentmondást, ami megkérdőjelezte volna a biztosítási esemény bekövetkezését. Nem volt vitatható, hogy a járművet ő állította le arra a helyre, ahonnan azt később eltulajdonították. Az ismeretlen tettes által elkövetett jármű eltulajdonításoknak éppen az a jellemzője, hogy ezeket közvetlenül észlelő tanút nem lehet találni, így a felperestől más bizonyítási eszköz mint a jármű használójának tanúvallomása és a rendőrségi feljelentés nem is állhat rendelkezésre.

A perköltség tárgyában a döntését a Pp. 78. § (1) bekezdésével, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjával, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. § (2) bekezdésével indokolta.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte.

A Fővárosi Törvényszék 2014. május 6. napján meghozott 57.Pf.631.141/2014/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg az alperesnek 80.000 forint másodfokú perköltséget.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában rámutatott, hogy a felperes mint engedményes érvényesített igényt az alperessel szemben a jogelődje által kötött cascobiztosítási szerződés alapján. A vagyonbiztosítási szerződés Ptk. 548. §-ában szabályozott feltételei fennállását a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kellett bizonyítani, így, hogy az engedményező, aki saját nevében és saját javára kötötte meg a szerződést, érdekelt volt a szerződés tárgyát képező gépkocsi megóvásában. Ezt a felperes olyan adásvételi szerződéssel kívánta

igazolni, amely szerint a jármű vevője volt. Ugyanakkor a felperes perbeli előadásából, vallomásából az volt megállapítható, hogy az okirat ilyen módon való elkészítésére az adott okot, hogy a vagyonbiztosítási szerződés feltételei kedvezőbbek, ha a gépkocsi ... nevére kerül. Tehát a felperes saját előadása és ... tanúvallomása teszi kétségesse a tulajdonjog átruházási szerződés megnevezésű okiratban foglaltak valós tartalmát. Az okiratban 2.200.000 forint vételárat tüntettek fel azzal, hogy ezt készpénzben kiegyenlítették. A felperes személyes előadása és ... tanúvallomása alapján azonban megállapítható, hogy ilyen módon vételárfizetés nem történt. Csupán 100.000 forintot adott át a felperesnek megfogalmazása szerint az autó vételárába azzal, hogy szükség esetén a felperes az autóval elvigye, ahová szeretné. Ténylegesen a járművet nem használta, nem vette birtokba. Mindezek pedig aggályossá teszik, hogy a tulajdonjog átruházási szerződés megnevezésű okirattal valóban tulajdonjogot szerzett-e a járművön, érdekelt-e a vagyontárgy megóvásában. A fellebbezés az alperessel kötött szerződés tartalmától eltérően hivatkozott arra, hogy annak szerződője, biztosítottja és kedvezményezettje is maga a felperes. A felperes a szerződésben egyik pozícióban sincs feltüntetve. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet érdemben helyesnek minősítette.

A fellebbezési eljárás költségéről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az alperest 3.256.460 forint, ennek 2003. január 4. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. A biztosítási szerződés alapján a biztosított az ajánlaton megjelölt természetes, vagy nem természetes személy, akinek a javára a biztosító a szolgáltatást teljesíti. A Ptk. 536. §-a alapján a biztosító a biztosítási esemény esetén nyújt szolgáltatást a biztosított részére. A Ptk. 548. §-a alapján biztosítási szerződést az köthet, aki a vagyontárgy megóvásában érdekelt, vagy aki azt az érdekelt javára köti. A biztosítotti minőséghez nem szükséges, hogy a felperes tulajdonosa legyen a gépjárműnek, elegendő a vagyontárgy megóvásában való érdekeltség. A felperes szerint az eljáró bíróságok a tényállást tévesen állapították meg, és az abból levont jogi következtetés sem megalapozott. Így téves ténymegállapítás, hogy a járműnek nem ... volt a tulajdonosa a cascobiztosítás megkötésének időpontjában, és így a vagyonbiztosítási szerződés nem volt érvényes. Nem felel meg a valóságnak, hogy nem fizetett a gépkocsi vételárába, mert elmondása szerint 100.000 forintot adott ilyen címen. Már egyetlen forint vételárrész megfizetésével tulajdonjogot szerzett. Az sem felel meg a valóságnak, hogy nevezett nem akart a gépkocsi tulajdonosa lenni, mivel kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy ő a tulajdonos és nem a felperes. Mindketten előadták, hogy a 2011. augusztus 10. napján kelt szerződés egyértelműen a gépkocsi adásvételének szándékával jött létre, vagyis nem áll fenn

akarathiány. A járművet birtokba vette, a vételár egy részét fizette, ezen túl érdeke volt a gépjármű biztosítása, hiszen annak használatában ő is részt vett. Ezért a biztosítási szerződés érvényes.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Előadta, hogy megítélése szerint a felperes nem jelölte meg azt a jogszabályt, amelynek megsértésére hivatkozott. Valójában a bizonyítékok mérlegelésére irányuló eljárást és az ebből levont jogi következtetések helytállóságát kifogásolta. Mind az első-, mind a másodfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállási elemeket, nincs feltáratlanság, megalapozatlanság. Okszerűen jutottak arra a következtetésre, hogy az adásvételi szerződés színlelt volt, és ezért érvényesen nem szerezhett tulajdonjogot a biztosítási jogviszony tárgyát képező gépkocsin. Ő nem tekinthető érdekeltnek a vagyontárgy megóvásában, ezért semmis a közte és az alperes között létrejött biztosítási szerződés is. Semmisségi kifogását fenntartotta. A felperes nem bizonyított olyan a jármű tulajdonjogától független egyéb életszerű, valós és méltányolható érdekeltséget, ami a biztosítási szerződést kötő ... a vagyontárgy megóvásában való érdekeltségét megalapozhatta volna. Nem mint a vagyontárgy megóvásában érdekelt, hanem mint a nyilvántartásba vett jármű tulajdonosa kötötte meg a cascobiztosítást, amit egyébként a felperes javára is megköthetett volna minden megóvásban való érdekeltsége vagy tulajdonosi minősége nélkül. Hogy a cascobiztosítást a tulajdonos kötötte meg, további közvetett bizonyítéka annak, hogy semmilyen valós, életszerű és méltányolható egyéb érdeke nem állott fenn a gépkocsi mint vagyontárgy megóvásában, és a biztosítási szerződés megkötése csak a felperes által fizetendő biztosítási összeg mérséklését szolgálta. A szerepet nem a gépkocsi megóvásában való - a felülvizsgálati kérelemben először új érvként - felhozott egyéb valós érdekeltsége miatt, hanem feltehetően azért vállalta, mert a felperestől függő viszonyban volt (nyugdíjasként alkalmasszerűen a felperes javítóműhelyében dolgozott). Ennek a szerepvállalásnak a jogi védelmét mindkét bíróság helyesen, jogpolitikai szempontból tagadta meg.

A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet jogszabálysértését abban jelölte meg, hogy az érvényes cascobiztosítási szerződés alapján téves következtetést vont le az alperes szolgáltatási kötelezettsége hiányára.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem alapos.

A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében csak jogszabálysértés miatt van mód, a perben támadott jogerős ítélet azonban nem jogszabálysértő.

A Kúria álláspontja szerint ... perben állása nélkül nem tehető még indokolás szintjén sem megállapítás a közte és a felperes között

2011. augusztus 10. napján létrejött tulajdonátruházási szerződés érvényességét illetően. A kereset érdemi elbírálására e nélkül is mód volt. Mind az első-, mind a másodfokú bíróság érdemben helyesen döntött, amikor az alperes és ... között létrejött cascobiztosítás alapján az engedményesként fellépő felperes javára az alperes szerződésen alapuló teljesítési kötelezettségét nem állapította meg. Függetlenül a felperes és ... között létrejött okiratok tartalmától a felperes maga adta elő, hogy a gépkocsi az övé volt, ő használta, nem vezette. Azért került nevére a gépkocsi, mert a biztosítás és egyéb költségek miatt így olcsóbb volt (4. számú jegyzőkönyv 2. oldal).

A Ptk. 540. § (1) bekezdése szerint a biztosított a szerződéskötéskor köteles a biztosítás elvállalása szempontjából lényeges minden olyan körülményt a biztosítóval közölni, amelyeket ismert vagy ismernie kellett. A biztosító írásban közölt kérdéseire adott, a valóságnak megfelelő válaszokkal a fél közlési kötelezettségének eleget tesz. A kérdések megválaszolatlanul hagyása egymagában nem jelenti a közlési kötelezettség megsértését. E § (3) bekezdése kimondja, hogy a közlésre, illetőleg a változás bejelentésére irányuló kötelezettség megsértése esetében a biztosító kötelezettsége nem áll be, kivéve ha bizonyítják, hogy az elhallgatott vagy be nem jelentett körülményt a biztosító a szerződéskötéskor ismerte, vagy az nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkeztében.

A Kúria álláspontja szerint a szerződés megkötése előtt jelentős körülményt elhallgatott, nevezetesen azt, hogy a járműnek nem papíron, hanem ténylegesen a felperes a tulajdonosa, és azt kizárólag ő, vagy az ő engedélye alapján használhatja más, a járművet a biztosított egyáltalán nem használja. A biztosítás díját (és a gépjármű adóját is) a felperes fizette (tanúvallomás, 7. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldal). A felperes és ... egyezően adták elő, hogy azért alkalmazták ezt a konstrukciót, mert így a biztosítás olcsóbb volt. Vagyis a kockázatviselésre és így a díjra nézve jelentős körülményt hallgattak el. Az alperesnek nem volt módja a kockázatviselése szempontjából minden releváns tényért értékelni a biztosítási szerződés megkötése előtt. Ezért az alperes szolgáltatási kötelezettsége - mentesülése okán - nem állt be, és a jogerős ítélet érdemben helyesen utasította el a szerződés teljesítésére irányuló kereseti kérelmet.

Mivel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem volt jogszabálysértő, azt a Kúria - a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával - Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A sikertelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes képviselőjével összefüggő ügyvédi munkadíjat megfizetni (Pp. 75. § (2) bekezdés, 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdés).

Budapest, 2015. június 22.

. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Dr. Szűcs József s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő